

سیاست خارجی روسیه در غرب آسیا؛ روندها و سناریوها

نویسنده

داود کریمی پور

(استادیار دانشگاه عالی دفاع ملی)

دانشگاه و پژوهشگاه عالی دفاع ملی و تحقیقات راهبردی

مرکز انتشارات راهبردی

تهران - ۱۴۰۱

سرشناسه	:	کریمی پور، داوود، ۱۳۶۶-
عنوان و نام پدیدآور	:	سیاست خارجی روسیه در غرب آسیا: روندها و سناریوها/ نویسنده داود کریمی پور.
مشخصات نشر	:	تهران: دانشگاه و پژوهشگاه عالی دفاع ملی و تحقیقات راهبردی، مرکز انتشارات راهبردی، ۱۴۰۰.
مشخصات ظاهری	:	۲۲۵ص.
شابک	:	۹۷۸-۶۲۲-۲۴۸-۳۷۲-۲
وضعیت فهرست‌نویسی	:	فیا
موضوع	:	روسیه (فدراسیون) — روابط خارجی — خاورمیانه Russia (Federation) — Foreign relations — Middle East سیاست جغرافیایی — خاورمیانه Geopolitics — Middle East
موضوع	:	روسیه (فدراسیون) — سیاست و حکومت — قرن ۲۱م. Russia (Federation) — Politics and government — 21st century
شناسه افزوده	:	تقداتی، محمد، ۱۳۴۰ -، ویراستار
شناسه افزوده	:	دانشگاه و پژوهشگاه عالی دفاع ملی و تحقیقات راهبردی، مرکز انتشارات راهبردی
رده بندی کنگره	:	DK ۶۸/۵
رده بندی دیویی	:	۳۱۷/۴۷۰۵۶
شماره کتابشناسی ملی	:	۸۴۳۶۸۵۲
اطلاعات رکورد کتابشناسی	:	فیا

سیاست خارجی روسیه در غرب آسیا: روندها و سناریوها

نویسندگان: داود کریمی پور
ویراستار ادبی: هادی باغبانی
ناظر ویراستار: مرتضی چشمه‌نور
صفحه‌آرا: علی مهدی‌زاده
نوبت چاپ: اول- ۱۴۰۱
ناشر: انتشارات دانشگاه و پژوهشگاه عالی دفاع ملی و تحقیقات راهبردی
شمارگان: ۱۰۰۰ نسخه -
قیمت: ۷۰۰۰۰۰ ریال

همه حقوق چاپ و نشر این کتاب محفوظ است.

دانشگاه و پژوهشگاه عالی دفاع ملی و تحقیقات راهبردی
مرکز انتشارات راهبردی

نشانی انتشارات: تهران. ضلع شمالی بزرگراه شهید بابایی، بعد از اتوبان هنگام،
دانشگاه و پژوهشگاه عالی دفاع ملی و تحقیقات راهبردی، انتشارات دانشگاه عالی دفاع ملی
نشانی اینترنتی: www.sndu.ac.ir تلفن ۲۲۹۷۰۳۴۳

سخن ناشر

دانشگاه و پژوهشگاه عالی دفاع ملی و تحقیقات راهبردی به عنوان سازوکاری علمی و سازمانی در توسعه ادبیات راهبردی و آموزش مدیران عالی کشور در حوزه مسائل راهبردی، دفاعی و امنیتی، با بهره گیری از بنیان ها و نظریه های بومی، در صدد تدوین راهبردهای تعالی بخش به منظور تحقق اهداف منبث از رسالت و مأموریت علمی خویش است.

این دانشگاه و پژوهشگاه از مراکز علمی کلیدی و حساس در عرصه مسائل راهبردی است که از بدو تشکیل و راه اندازی آن پس از پیروزی انقلاب شکوهمند اسلامی در صحنه آموزش مسائل دفاعی - امنیتی به منظور کادر سازی متناسب با اهداف مقدس جمهوری اسلامی در سطوح مدیران عالی کشوری و لشکری پیش قدم بوده و وظیفه خطیر خود در جهت آموزش فرماندهان و مدیران عالی رتبه کشور را سرلوحه تمامی برنامه ها قرار داده است.

این امر هنگامی مهم تر می نماید که نگاهی پژوهشی و عمیق به پیرامون کشور، منطقه و جهان داشته باشیم؛ چراکه با ظهور تهدیدات نوین در عرصه بین الملل، لزوم داشتن چنین قانونی برای به هنگام نگاه داشتن مدیران عالی و فرماندهان نظامی کاملاً ملموس خواهد بود. از سوی دیگر ایده ایجاد تمدنی بزرگ موجب می شود تا این تلاش و تعهد موجب توسعه همکاری ها و ترغیب سازمان هایی گردد که برای پیروی از این هدف متعالی و ایجاد تحول در برنامه ها و فعالیت ها تولید و توزیع ادبیات راهبردی را یاری نمایند.

با نگرش به این رویکرد و اهمیت موضوع، لزوم تولید و توزیع ادبیات راهبردی در دانشگاه و پژوهشگاه که ماحصل تلاش اساتید و فرهیختگان متخصص در علوم راهبردی و دانش آموختگانی است که با نهایت تلاش و کوشش مدت زمان مفیدی از دوران زندگی خود را جهت فراگیری مفاهیم و اصول علوم راهبردی و تدوین رساله دکتری در دانشگاه و پژوهشگاه طی نموده اند، نمایان می گردد.

در این راستا مرکز انتشارات راهبردی دانشگاه و پژوهشگاه عالی دفاع ملی و تحقیقات راهبردی در سه حوزه مدیریت راهبردی، دفاع ملی و امنیت ملی با اهتمام به برنامه‌ها و در چارچوب اهداف و مفاهیم عالیه نظام مقدس جمهوری اسلامی ایران و تدابیر رهبر معظم انقلاب اسلامی و فرماندهی کل قوا حضرت امام خامنه‌ای مد ظله العالی، سعی در انتقال مفاهیم و آموزه‌های خود به سطوح مختلف مدیران و ارکان جامعه داشته و در این بستر دست‌های پرتوانی که نیل به این اهداف را تسهیل می‌نمایند به گرمی می‌فشارد.

و ما توفیقی اَلَّا بِاللّٰهِ عَلَيْهِ تَوَكَّلْتُ وَاِلَيْهِ اُنِيبُ

دانشگاه و پژوهشگاه عالی دفاع ملی و تحقیقات راهبردی

www.ketab.ir

فهرست مطالب

۱۳	 مقدمه
۱۵	 فصل اول: سیاست خارجی روسیه، رویکردها و مؤلفه‌های کلیدی
۱۷	 در آمد
۱۷	 رویکرد تحلیلی
۱۹	 متغیرهای تأثیرگذار در سیاست خارجی روسیه
۲۰	 متغیر فردی در سیاست خارجی روسیه
۲۰	 پوتین
۲۴	 مدودوف
۲۶	 متغیر نقش در سیاست خارجی روسیه
۲۶	 ریاست جمهوری
۲۹	 متغیر حکومتی
۳۰	 قوه مقننه
۳۱	 ادارات امنیتی و اطلاعاتی
۳۲	 احزاب و جریان‌های سیاسی
۳۴	 متغیر اجتماعی در سیاست خارجی روسیه
۴۱	 متغیر بین‌المللی در سیاست خارجی روسیه
۴۳	 تداوم و تغییر در سیاست خارجی روسیه
۴۶	 دوره اول و دوم پوتین (۲۰۰۸م-۲۰۰۰م)
۵۳	 ریاست جمهوری مدودوف
۵۷	 دوره سوم پوتین
۶۶	 راهبردهای منطقه‌ای سیاست خارجی روسیه
۶۷	 قفقاز و آسیای مرکزی
۶۸	 اروپا
۶۹	 آمریکای شمالی
۶۹	 آسیا-پاسفیک
۷۱	 غرب آسیا
۷۱	 جمع‌بندی فصل
۷۳	 پی‌نوشت‌ها

فصل دوم: سیاست خارجی روسیه و کنشگران کلیدی غرب آسیا ۸۱

درآمد ۸۳

کنشگران ۸۶

کنشگران دولتی ۸۶

جمهوری اسلامی ایران ۸۷

جمهوری ترکیه ۱۱۱

عربستان سعودی ۱۱۷

رژیم صهیونیستی ۱۲۳

کنشگران غیر دولتی ۱۲۶

حماس ۱۲۷

حزب الله لبنان ۱۲۸

اکراد ۱۲۹

کنشگران فرمانطقه‌ای ۱۳۲

ایالات متحده آمریکا ۱۳۲

اتحادیه اروپا ۱۳۵

چین ۱۳۸

هند ۱۴۰

پی‌نوشت‌ها ۱۴۲

فصل سوم: سیاست خارجی روسیه و روندهای آتی در غرب آسیا ۱۴۹

درآمد ۱۵۱

روندهای تأثیرگذار بر کنش منطقه‌ای روسیه در غرب آسیا ۱۵۱

روسیه و غرب آسیا؛ رویکردهای متعارض ۱۵۲

سیاست خارجی روسیه؛ روندهای منطقه‌ای و بین‌المللی ۱۵۵

تحول محیط سیاسی غرب آسیا ۱۵۵

روسیه و تحول محیط امنیتی غرب آسیا ۱۵۸

روسیه و تحول محیط اقتصادی در غرب آسیا ۱۶۳

سیاست خارجی روسیه و رویارویی با افراط‌گرایی در غرب آسیا ۱۶۵

سیاست خارجی روسیه و کاهش حضور آمریکا در غرب آسیا ۱۶۷

پی‌نوشت‌ها ۱۷۰